

Justitieutskottets betänkande 2018/19:JuU21

Genomförande av barnrättsdirektivet och några andra straffprocessuella frågor

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens lagförslag om att det ska införas en skyldighet för åklagare att anmäla en försvarare till rätten i vissa fall. Lagförslaget innebär även att en domstol ges möjlighet att förordna en offentlig försvarare vid sidan av en försvarare som den misstänkte själv har utsett, om det finns synnerliga skäl. Vidare föreslås att ett barn som blir myndigt när han eller hon är frihetsberövad under vissa förutsättningar ska ha rätt att vara fortsatt placerad med barn under 18 år. Lagändringarna syftar bl.a. till att genomföra EU:s direktiv om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden.

Vidare ställer sig utskottet bakom regeringens lagförslag om ökade möjligheter för en arbetsgivare att ersätta en offentlig funktionär för hans eller hennes rättegångskostnader och om att övervakningsnämnden ska ges möjlighet att lämna information om förenklad delgivning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 11 juni 2019.

Slutligen anser utskottet att riksdagen bör avslå fyra motionsyrkanden.

I betänkandet finns två reservationer (C, V, L) och två särskilda yttranden (C, V).

Behandlade förslag

Proposition 2018/19:71 Genomförande av barnrättsdirektivet och några andra straffprocessuella frågor.

Fyra yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Genomförande av barnrättsdirektivet m.m.	6
Offentliga funktionärens rätt till gottgörelse för rättegångskostnad	16
Reservationer	18
1. Barnrättsdirektivets tillämpningsområde, punkt 2 (C, L)	18
2. Alternativ till häktning för misstänkta under 18 år, punkt 4 (V)	18
Särskilda yttranden	20
1. Åklagares möjlighet att inleda s.k. bevistalan, punkt 3 (C)	20
2. Åklagares möjlighet att inleda s.k. bevistalan, punkt 3 (V)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	21
Propositionen	21
Följdmotionerna	21
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	22

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Genomförande av barnrättsdirektivet m.m.**

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i rättegångsbalken,
2. lag om ändring i häkteslagen (2010:611).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:71 punkterna 1 och 3.

2. **Barnrättsdirektivets tillämpningsområde**

Riksdagen avslår motion

2018/19:3049 av Jonny Cato Hansson och Helena Vilhelmsson (båda C)
yrkande 1.

Reservation 1 (C, L)

3. **Åklagares möjlighet att inleda s.k. bevistalan**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:3044 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 2 och
2018/19:3049 av Jonny Cato Hansson och Helena Vilhelmsson (båda C)
yrkande 2.

4. **Alternativ till häktning för misstänkta under 18 år**

Riksdagen avslår motion

2018/19:3044 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 2 (V)

5. **Offentliga funktionärens rätt till gottgörelse för rättegångskostnad**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1981:1310) om offentliga funktionärens rätt till gottgörelse för rättegångskostnad i vissa mål m.m.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:71 punkt 2.

Stockholm den 25 april 2019

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Andreas Carlson (KD), Johan Forssell (M), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Maria Strömkvist (S), Linda Westerlund Snecker (V), Louise Meijer (M), Katja Nyberg (SD), Joakim Sandell (S), Carina Ödebrink (S), Juno Blom (L), Rasmus Ling (MP), Ingemar Kihlström (KD), Josefin Malmqvist (M), Richard Jomshof (SD) och Jonny Cato Hansson (C).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2018/19:71 Genomförande av barnrättsdirektivet och några andra straffprocessuella frågor. I propositionen behandlas Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/800/EU om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden (kallat barnrättsdirektivet). Regeringen föreslår vissa lagändringar i syfte att bl.a. genomföra direktivet i svensk rätt.

Regeringen föreslår också ökade möjligheter för en arbetsgivare att ersätta en offentlig funktionär för hans eller hennes rättegångskostnader och att övervakningsnämnden ska ges möjlighet att lämna information om förenklad delgivning.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Två motioner har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Genomförande av barnrättsdirektivet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i rättegångsbalken och häkteslagen och avslår motionsyrkanden om barnrättsdirektivets tillämpningsområde, om åklagares möjlighet att inleda s.k. bevistalan och om alternativ till häktning för misstänkta under 18 år.

Jämför reservation 1 (C, L) och 2 (V) samt särskilt yttrande 1 (C) och 2 (V).

Barnrättsdirektivet

Den 11 maj 2016 antog Europaparlamentet och rådet direktiv 2016/800/EU om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden (barnrättsdirektivet). Direktivet trädde i kraft den 10 juni 2016 och ska vara genomfört i svensk rätt senast den 11 juni 2019.

Barnrättsdirektivet innehåller minimiregler om misstänkta och tilltalade barns rätt till ett effektivt försvar, till information och till en individuell bedömning. Det innehåller också minimiregler om hur frihetsberövade barn ska behandlas och om deras rätt till skydd av privatlivet. Frihetsberövade barn ges särskilda rättigheter. Enligt direktivet ska frihetsberövande av ett barn begränsas till en så kort period som möjligt och vara en sista utväg. Medlemsstaterna ska, när det är möjligt, se till att de behöriga myndigheterna har tillgång till alternativa åtgärder till frihetsberövande. Barn som är frihetsberövade ska som huvudregel hållas åtskilda från vuxna. Detsamma ska gälla ett barn som fyller 18 år under tiden det är frihetsberövat, om det inte är olämpligt.

Direktivet innehåller även bestämmelser om bl.a. att straffrättsliga förfaranden som rör barn ska genomföras skyndsamt och med vederbörlig omsorg och att barn ska ha tillgång till effektiva rättsmedel.

Propositionen

Utgångspunkter för genomförande av direktivet

Direktivet omfattar i första hand personer som inte har fyllt 18 år. Direktivets rättigheter gäller även personer som fyller 18 år under de förfaranden som omfattas av direktivet, om det är lämpligt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, dock längst till dess att personen fyller 21 år.

I direktivets skäl 13 anges hur medlemsstaterna bör gå till väga för att fastställa ett barns ålder. I första hand ska åldern fastställas på grundval av barnets egen utsaga, kontroll av barnets rättsliga ställning, granskning av dokumentation och annan bevisning. En läkarundersökning bör endast genomföras som en sista utväg och med strikt respekt för barnets rättigheter, kroppsliga integritet och mänskliga värdighet. Om tvivel kvarstår efter att lämpliga utredningsåtgärder har vidtagits ska en person förutsättas vara ett barn vid tillämpningen av direktivet.

När det gäller själva utredningsmaterialet om en misstänkt persons ålder – och möjligheterna att t.ex. genomföra en medicinsk undersökning – infördes nya regler i svensk rätt i juli 2017 (28 kap. 12 § rättegångsbalken, prop. 2016/17:165, bet. 2016/17:JuU29, rskr. 2016/17:274). Lagstiftningen är en följd av ett avgörande från Högsta domstolen i december 2016 (NJA 2016 s. 1165) och innebär att kroppsbesiktning ska få utföras för att utreda åldern på den som skäligen kan misstänkas för ett brott, om fängelse kan följa på brottet och den misstänktes ålder har betydelse för påföljden. Regelverket medger inte att kroppsbesiktning används som utredningsmetod i samtliga fall där det finns anledning att ifrågasätta den misstänktes ålder. Svensk rätt bedöms därmed enligt regeringen uppfylla direktivets krav på att en läkarundersökning endast bör genomföras som en sista utväg och med strikt respekt för barnets rättigheter, kroppsliga integritet och mänskliga värdighet. I svensk rättspraxis har man ansetts att vid osäkerhet om en tilltalads ålder ska det för honom eller henne förmånligaste alternativet väljas (se NJA 2016 s. 719). Regeringen bedömer därmed att svensk rätt uppfyller direktivets krav på att en person ska förutsättas vara ett barn om tvivel om barnets ålder kvarstår efter att lämpliga utredningsåtgärder har vidtagits. Svensk rätt uppfyller enligt regeringen sammanfattningsvis direktivets krav på att en misstänkt eller tilltalad person ska förutsättas vara ett barn när det är osäkert om personen har fyllt 18 år.

Regeringen gör bedömningen att direktivets bestämmelser ger barn vissa rättigheter under förundersökningen och vid handläggningen av brottmål i domstol. Regeringen anför vidare att direktivets bestämmelser även omfattar straffrättsliga förfaranden som inte mynnar ut i en domstolsprövning, t.ex. en process som resulterar i en straffvarning, eftersom det i början av förfarandet sällan går att veta om processen kommer att resultera i ett strafföreläggande eller en domstolsprövning. Samma sak gäller förfaranden som resulterar i åtalsunderlåtelse eller straffvarning. Enligt regeringen omfattar direktivets bestämmelser även barn som är misstänkta i förfaranden om internationell rättslig hjälp i brottmål, förfaranden enligt en europeisk utredningsorder och förfaranden enligt en nordisk eller europeisk arresteringsorder.

Direktivet omfattar däremot enligt regeringens bedömning inte utredningar om brott som misstänks vara begångna av någon som inte fyllt 15 år och som bedrivs enligt lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL). Enligt den lagen kan polis och åklagare under vissa förutsättningar utreda förhållanden där någon misstänks för att ha begått ett

brott innan han eller hon fyllt 15 år, se 31 § LUL (har barnet inte fyllt 12 år finns vissa begränsningar i förutsättningarna att inleda en sådan utredning, 31 § fjärde stycket).

Det finns enligt regeringen likheter mellan denna typ av förfaranden och handläggningen av ett brottmål där den misstänkte eller tilltalade är straffmyndig. En utredning enligt 31 § LUL är dock inte att jämföras med en förundersökning. Avsikten med att låta polis och åklagare utreda brott i dylika situationer är inte att anlägga ett mer renodlat straffrättsligt synsätt när det gäller brott begångna av barn under 15 år, utan det primära syftet är att kartlägga behovet av sociala insatser, se propositionen Barn under femton år som misstänks för brott (prop. 2009/10:105, s. 21 f.). I vissa fall kan visserligen en utredning enligt 31 § leda fram till en prövning hos domstol om huruvida den unge har begått brottet, en s.k. bevistalan enligt 38 § LUL. En bevistalan skiljer sig emellertid på flera sätt från ett förfarande mot en straffmyndig person. Framför allt kan bevistalan aldrig leda till någon straffrättslig reaktion.

Regeringen anser att det är viktigt att genomförandet av direktivet inte innebär att det sker en förskjutning mot det straffrättsliga området när det gäller den här typen av förfaranden. Mot bakgrund av vad som anges i skäl 17 i direktivet, där det särskilt anges att direktivet inte bör tillämpas på förfaranden som är specialutformade för barn och som kan leda till skyddsåtgärder, korrigerande åtgärder eller utbildningsåtgärder, bedömer regeringen att utredningar om brott som misstänks vara begångna av den som inte fyllt 15 år och som bedrivs enligt lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare inte omfattas av direktivets tillämpningsområde. En annan sak är att barns rättigheter under en utredning om huruvida brott har begåtts bör vara likartade oavsett om de är straffmyndiga eller inte.

Direktivet omfattar inte heller förfaranden hos Polismyndigheten om föreläggande av ordningsbot.

När det gäller start- och sluttidpunkt för direktivets tillämpningsområde skriver regeringen att direktivet gäller barn som är misstänkta eller tilltalade för brott och att rättigheterna gäller till dess att handläggningen har avslutats genom en dom eller ett beslut som har fått laga kraft.

Rätten till försvarare och garantier för ett effektivt försvar

Enligt direktivet ska barn biträdas av en försvarare utan onödigt dröjsmål när de underrättas om att de är misstänkta och tilltalade, och under alla omständigheter innan de förhörs. Enligt direktivet ska vidare ett barn som är misstänkt eller tilltalat i ett straffrättsligt förfarande ha rätt till en försvarare utan onödigt dröjsmål efter ett frihetsberövande, dvs. oavsett om han eller hon har informerats om skälig misstanke om brott. Regeringens bedömning är att det inte krävs några lagändringar för att uppfylla direktivets krav om när en offentlig försvarare ska förordnas eller när det är möjligt att göra undantag från rätten att ha en försvarare närvarande under det straffrättsliga förfarandet,

eftersom en misstänkt enligt svensk rätt har rätt att biträdas av en försvarare från tidpunkten då han eller hon informeras om brottsmisstanken, se 21 kap. 3 § första stycket och 23 kap. 18 § rättegångsbalken. För den som är frihetsberövad innebär detta att rätten inträder vid gripandet eller anhållandet, alternativt när ett anhållningsbeslut verkställs, se 24 kap. 9 § rättegångsbalken samt 12 och 12 a §§ förundersökningskungörelsen (1947:948). En misstänkt som är under 18 år ska alltid ha en offentlig försvarare förordnad om det inte är uppenbart att han eller hon saknar behov av försvarare (24 § LUL).

Under beredningen av genomförandet av barnrättsdirektivet har Kriminalvården uttryckt en oro över att genomförandet av försvarardirektivet¹ har gjort det lättare för frihetsberövade att kontakta och samtala i enrum med en försvarare som är uppenbart olämplig. Det kan t.ex. förekomma att den frihetsberövade utser en försvarare som är kriminellt belastad, avtjänar straff eller står i ett sådant förhållande till den frihetsberövade som avses i 21 kap. 3 § rättegångsbalken. Detta utgör enligt Kriminalvården en säkerhetsrisk (jfr Kriminalvårdens yttrande över Ds 2015:7).

I de fall det är motiverat bör enligt regeringen frågan om en försvarares lämplighet prövas av rätten så snart som möjligt. En förutsättning för det är att domstolen tidigt får kännedom om att en person i egenskap av försvarare agerar olämpligt eller på annat sätt brister i de krav som ställs på honom eller henne. Av förarbetena till bestämmelsen om jäv för försvarare i 21 kap. 3 § rättegångsbalken framgår att om åklagaren redan under förundersökningen anser att jäv föreligger bör han eller hon anmäla detta till den rätt som ska meddela beslut i frågan, se propositionen om försvararjäv m.m. (prop. 1981/82:57 s. 16). Regeringen anser, särskilt mot bakgrund av den problematik som Kriminalvården pekar på, att det finns skäl att lagfästa åklagarens anmälningsskyldighet. På så vis blir det tydligt för åklagare, kriminalvårdare och poliser hur de bör gå till väga när det finns anledning att tro att en misstänkt utsett en försvarare som inte uppfyller kraven i 12 eller 21 kap. rättegångsbalken. Förslaget syftar enligt regeringen till att stärka den misstänktes rätt till ett effektivt försvar. Genom att knyta åklagarens anmälningsskyldighet till objektiva kriterier minimeras risken för att det ska uppstå tvivel i fråga om åklagarens objektivitet, både då anmälan görs och vid den efterföljande domstolsprövningen. Regleringen bör därför utformas så att det framgår att tröskeln för när anmälan ska göras är lägre än då det finns förutsättningar att neka en privat försvarare att träffa en intagen eller att delta vid förhör, jfr 21 kap. 9 § och 23 kap. 10 § rättegångsbalken, dvs. omständigheterna behöver inte vara så konkreta som i dessa fall. För att åklagaren ska vara skyldig att göra en anmälan räcker det att omständigheterna objektivt sett är sådana att det finns skäl att rätten prövar försvararens lämplighet. Om en polis eller en kriminalvårdare uppmärksammar sådana

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU av den 22 oktober 2013 om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulära myndigheter under frihetsberövandet.

omständigheter bör åklagaren underrättas. Anmälningsskyldigheten bör omfatta samtliga omständigheter som medför att en försvarare kan anses olämplig.

Trots en skyndsam handläggning kan det dröja innan rätten fattar beslut i frågan om en försvarares lämplighet. Handläggningen av avvisningsärendet innefattar t.ex. som huvudregel att försvararen hörs (NJA 2017 s. 256). Regeringen föreslår därför att det ska finnas en möjlighet att i undantagsfall utse en offentlig försvarare vid sidan av den privata försvararen för att nödvändiga utredningsåtgärder ska kunna vidtas. En offentlig försvarare ska enligt regeringens förslag således kunna förordnas vid sidan av den försvarare som den misstänkte själv utsett om det finns synnerliga skäl.

Regeringen anser att de ovannämnda förslagen inte är strikt nödvändiga för att uppfylla barnrättsdirektivet men bedömer att ett tydliggörande av åklagarens skyldighet att tidigt under förundersökningen anmäla försvarare som befaras vara olämpliga till rättens prövning kan bidra till en effektivare hantering av dessa situationer. För att garantera rätten till ett effektivt försvar är det också viktigt att den misstänkte inte står utan försvarare, utan att kravet på att förundersökningen bedrivs skyndsamt i förekommande fall kan upprätthållas.

Rättigheter för frihetsberövade barn som fyller 18 år

Enligt artikel 10 i barnrättsdirektivet ska frihetsberövande av ett barn begränsas till en så kort period som möjligt och vara en sista utväg. Av artikel 11 följer att medlemsstaterna, när det är möjligt, ska se till att de behöriga myndigheterna har tillgång till alternativa åtgärder till frihetsberövande. Enligt regeringens uppfyller svensk rätt direktivet i dessa delar. Av 24 kap. 4 § rättegångsbalken framgår bl.a. att om det med hänsyn till den misstänktes ålder kan befaras att häktning skulle komma att medföra allvarligt men för den misstänkte får häktning ske endast om det är uppenbart att betryggande övervakning inte kan ordnas. Av 23 § LUL framgår att den som inte fyllt 18 år får häktas endast om det finns synnerliga skäl. När det finns anledning för åklagaren att anta att ovannämnda förutsättningar råder ska åklagaren så snart som möjligt försöka ordna nödvändig övervakning. Övervakning får anordnas i den misstänktes hem, i annat enskilt hem eller på lämplig institution. Om den misstänkte är under 18 år ska socialnämnden underrättas och ta ställning till om det finns förutsättningar för ett omedelbart omhändertagande enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

När det gäller barn som är häktade ska det enligt artikel 12.3 i direktivet vidare finnas möjlighet för en person som fyller 18 år under häktetiden att hållas fortsatt åtskild från övriga häktade vuxna – om det är motiverat utifrån hans eller hennes personliga förhållanden och det är förenligt med det som är bäst för de barn som han eller hon sitter häktad tillsammans med.

Det finns i dag ungdomsavdelningar på olika häkten avsedda för intagna under 21 år. Enligt Kriminalvården finns det dock inte alltid underlag för att ha sådana avdelningar och i de fallen försöker myndigheten placera barn i lämpliga konstellationer utifrån t.ex. ålder på medintagna och karaktär på misstänkt brottslighet. Det som direktivet kräver är således redan möjligt inom Kriminalvården. Regeringen anser dock att det är befogat att i lag tydliggöra att även personer som fyller 18 år, under vissa förutsättningar, får hållas fortsatt åtskilda från andra vuxna. Regeringen föreslår därför att det i häkteslagen införs en reglering som medger att en intagen som fyller 18 år under tiden för frihetsberövandet även fortsättningsvis får placeras så att han eller hon vistas tillsammans med intagna under 18 år om det är motiverat med hänsyn till hans eller hennes personliga förhållanden och i övrigt anses lämpligt. En sådan fortsatt placering bör inte anses lämplig om det skulle strida mot vad som är bäst för de intagna barn som ska vistas tillsammans med den då myndiga personen. När det gäller frågan om huruvida en fortsatt placering står i strid med de andra intagna barnens bästa får en helhetsbedömning göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Den föreslagna regleringen bör enligt regeringen inte begränsas till häktade misstänkta och tilltalade, men det är huvudsakligen i förhållande till dem det kan förutses att den kommer att tillämpas.

Övriga frågor när det gäller barnrättsdirektivet

Med de förslag till lagändringar som behandlas här ovan gör regeringen bedömningen att svensk rätt uppfyller de krav som ställs i direktivet utan ytterligare lagändringar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 11 juni 2019.

Information om förenklad delgivning i övervakningsnämnden

Sedan 2010 är det möjligt att under vissa förutsättningar använda förenklad delgivning av stämning och andra handlingar i brottmål (33 kap. 6 § rättegångsbalken). Av regleringen följer att bl.a. polis och åklagare kan delge en person information om att förenklad delgivning kan komma att användas i den efterföljande domstolsprocessen.

Vid allvarligt åsidosättande av en skyddstillsyn ska övervakningsnämnden begära att åklagaren väcker talan i tingsrätten om att undanröja skyddstillsynen (28 kap. 8 § brottsbalken). I dag finns ingen möjlighet för övervakningsnämnden att i samband med ett sådant beslut lämna information om att förenklad delgivning kan komma att användas i en efterföljande domstolsprocess. I rättstillämpningen har det uppmärksammats att det finns ett behov av att effektivisera delgivningsförfarandet i dessa ärenden (Ju2015/00929/DOM).

Enligt regeringen är en effektiv handläggning av mål om undanröjande av skyddstillsyn viktig. En effektiv handläggning förutsätter att tingsrätten kan delge den som blir föremål för en talan om undanröjande av skyddstillsyn bl.a.

kallelse till förhandling. Regeringen anser därför att övervakningsnämnden bör kunna ge information till den dömde om att förenklad delgivning kan komma att användas i en efterföljande domstolsprocess. I det lagstiftningsärende som resulterade i reglerna om förenklad delgivning i brottmål påtalade Justitiekanslern risken för att en misstänkt blir dömd för brott utan kännedom om åtalet, vilket inte är förenligt med rätten till en rättvis rättegång enligt artikel 6 i Europakonventionen, se propositionen Ny delgivningslag (prop. 2009/10:237 s. 146 och 149). Med anledning av kritiken infördes i 33 kap. 6 § rättegångsbalken ett krav på att information om förenklad delgivning av polis, åklagare och vissa andra tjänstemän ska lämnas vid ett personligt möte. Även om de situationer som nu behandlas rör omvandling av straff och inte ett fastställande av skuld är det fråga om beslut som kan få betydande konsekvenser för den enskilde. Regeringen anser därför att samma krav på personligt möte bör gälla för övervakningsnämnden. Övervakningsnämnden bör därför endast kunna lämna information om förenklad delgivning vid ett sammanträde där den dömde är personligen närvarande och i samband med ett beslut om att begära att åklagaren väcker talan om undanröjande av skyddstillsynen. Informationen ska lämnas av ordföranden och det bör tydligt dokumenteras att informationen lämnats till den dömde vid sammanträdet.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 11 juni 2019.

Motionerna

Enligt kommittémotion 2018/19:3049 av Jonny Cato Hansson och Helena Vilhelmsson (båda C) yrkande 1 bör direktivets rättigheter även omfatta utredningar om brott som misstänks vara begångna av den som inte fyllt 15 år. Motionärerna instämmer inte i den bedömning regeringen gjort i frågan om att barn under 15 år som är misstänkta för brott ska undantas från direktivets tillämpning och anser att regeringen bör återkomma med förslag som ökar rättssäkerheten även för de som är under 15 år och misstänkta för brott.

I yrkande 2 samma motion anför motionärerna att åklagaren på eget initiativ ska kunna inleda bevistalan när gärningspersonen är under 15 år och att sådan bör väckas regelmässigt i fall av dödligt våld och när det gäller sexualbrott. Motionärerna vill därför att regeringen tillsätter en utredning i syfte att öka tryggheten både för möjliga gärningspersoner och för brottsoffer. Även i kommittémotion 2018/19:3044 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 2 anfördes att regeringen bör återkomma med förslag som syftar till att åklagare på eget initiativ ska kunna inleda bevistalan när gärningspersonen är under 15 år.

Enligt yrkande 1 samma motion bör regeringen snarast återkomma med förslag som ligger i linje med vad som föreslås i betänkandet Färre i häkte och minskad isolering (SOU 2016:52) i fråga om barn och häktning. Enligt motionärerna bör det skyndsamt genomföras förändringar som innebär att barn som misstänks för brott som kräver häktning placeras i en miljö som är särskilt anpassad för barn och unga.

Pågående arbete

Regeringen gav i juli 2015 en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag som syftar till att minska användningen av häktning och restriktioner. Uppdraget redovisades i betänkandet Färre i häkte och minskad isolering (SOU 2016:52). Utredningen, som har antagit namnet Häktes- och restriktionsutredningen, anser bl.a. att det är angeläget att antalet barn som är intagna på häkten minskar väsentligt. Utredningen föreslår bl.a. två nya alternativ till häktning, hemarrest och områdesarrest. Hemarrest och områdesarrest innebär att den misstänkte förbjuds att lämna bostaden eller ett visst geografiskt område annat än vid vissa bestämda tider och för särskilda ändamål. Att förbudet följs ska övervakas elektroniskt, och Kriminalvården ska ansvara för övervakningen. För att hemarrest eller områdesarrest ska komma i fråga ska det bedömas som lämpligt. Som underlag för den bedömningen ska åklagaren eller rätten begära in en utredning från Kriminalvården. Särskilda överväganden bör enligt utredningen göras när det gäller lämpligheten i att besluta om hemarrest eller områdesarrest för barn. Om den misstänkte är under 18 år ska Kriminalvården, vid utförandet av lämplighetsutredningen, ta kontakt med socialtjänsten.

Utredningen föreslår även en begränsning av häktningstiderna, lagstiftad rätt till mänsklig kontakt och särskilda regler för frihetsberövade barn. De särskilda reglerna för barn innebär bl.a. att häktade under 18 år ska förvaras på ett särskilt ungdomshem. Åklagaren får besluta att barnet i stället ska förvaras i häkte om det finns mycket starka skäl mot förvaring på ett särskilt ungdomshem.

Utredningens förslag har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringen har aviserat att en proposition kommer att beslutas i september 2019.

Den 20 mars 2018 överlämnade regeringen proposition 2017/18:186 Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter till riksdagen. Regeringen föreslår i propositionen en lag om inkorporering av barnkonventionen. Regeringen anför att barnkonventionen genom inkorporeringen ges ställning som svensk lag, vilket innebär ett förtydligande av att rättstillämparna i mål och ärenden ska tolka svenska bestämmelser i förhållande till barnkonventionen.

Regeringen uppger vidare bl.a. att det vid sidan av en inkorporering krävs en fortsatt transformering av barnkonventionens bestämmelser i nationell rätt för att barnkonventionen ska få genomslag.

Riksdagen biföll regeringens förslag. Riksdagen beslutade även om ett tillkännagivande om att regeringen ska följa upp att konventionen följs och används i enlighet med svensk rätt. Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2020 (bet. 2017/18:SoU25, rskr. 2017/18:389).

Regeringen utsåg i mars 2018 en särskild utredare som ska kartlägga och belysa hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med FN:s konvention om barnets rättigheter. Regeringen uppger att kartläggningen har som mål att ge stöd i det fortsatta arbetet med att överföra barnkonventionens

bestämmelser inom olika rättsområden. Uppdraget ska redovisas senast den 15 november 2019 (dir. 2018:20).

Det kan vidare nämnas att Barnombudsmannen (BO) under hösten 2017 överlämnade en skrivelse till justitie- och inrikesministern med en begäran om att regeringen ska vidta vissa åtgärder för att stärka rättssäkerheten för barn under 15 år som misstänks för brott (dnr 3.5.1:0710/17). BO föreslår bl.a. följande:

- Genomför en genomlysning och kartläggning av hur barns rättigheter tillvaratas i samband med att barn i icke-straffmyndig ålder utreds misstänkta för att ha begått allvarliga brott. I kartläggningen bör övervägas att inrätta lokala barnahus för myndighetssamverkan kring barn som misstänks för brott.
- Tydliggör i lagstiftningen att ett barn ska betraktas som oskyldigt till dess barnets skuld blivit lagligen fastställt.
- Alla barn som misstänks för allvarliga brott, såväl straffmyndiga barn som barn som inte har uppnått straffmyndig ålder, ska ha tillgång till en offentlig försvarare eller ett juridiskt biträde från första förhöret.

BO:s skrivelse bereds inom Regeringskansliet.

Åklagarmyndigheten har uppmärksammat frågan om barn under 15 år som misstänks för brott och presenterade i oktober 2018 en handbok, Om handläggningen av ärenden och bevistalan där den som kan misstänkas är under 15 år. Handboken innehåller såväl rättslig som praktisk vägledning i frågor som rör åklagares handläggning av utredningar enligt 31 § LUL där den som kan misstänkas är under 15 år.

Tidigare utskottsbehandling

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat motionsyrkanden om bevistalan, senast i mars 2019 (2018/19:JuU15 s. 17 f.). Utskottet föreslog då att riksdagen skulle göra ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda systemet med bevistalan så att åklagare i högre utsträckning själva ska kunna avgöra om en bevistalan ska väckas. Utskottet anförde bl.a. följande.

Att barn under 15 år som är misstänkta för brott inte ställs inför rätta handlar bl.a. om att skydda barnet och dess rättigheter. Men detta kan också drabba det enskilda barnet, eftersom det inte finns någon möjlighet för utomstående att pröva om bevisningen mot det brottsmisstänkta barnet håller för en fällande dom. Därmed kan det utpekade barnet aldrig rentvås. Om fel person utpekades leder det inte bara till att ett oskyldigt barn stämplas som föröware, dessutom går den riktiga gärningsmannen fri.

Om en förundersökning leder fram till att ett barn under 15 år misstänks för ett mycket allvarligt brott, t.ex. att ha dödat en annan människa, bör detta alltid prövas i domstol genom bevistalan. Det handlar både om att gå till botten med brottslighet och ge brottsoffer upprättelse. Barn ska inte straffas, men barn ska inte heller berövas chansen att bli rentvådda från felaktiga misstankar om mycket grova brott. Därför bör systemet med bevistalan ses över, varvid det bl.a. bör övervägas om åklagare i ökad utsträckning själv ska kunna avgöra om en bevistalan ska

väckas. Utskottet föreslår därför att riksdagen tillkännager vad utskottet här anfört.

Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2018/19:170).

När det gäller yrkandet om att regeringen snarast bör återkomma med förslag som ligger i linje med vad som föreslås i utredningsbetänkandet Färre i häkte och minskad isolering (SOU 2016:52) när det gäller barn och häktning, så behandlades ett liknande motionsyrkande våren 2018 i betänkande 2017/18:JuU30 (s. 6 f.). Utskottet avslag motionsyrkandet med hänsyn till att det ovannämnda betänkandet bereddes inom Regeringskansliet och att beredningen inte borde föregripas. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2017/18:378).

Utskottets ställningstagande

Barnrättsdirektivet ger barn vissa rättigheter under förundersökningen och vid handläggningen av brottmål i domstol. När det gäller frågan om vilka förfaranden som omfattas av direktivets tillämpningsområde gör utskottet ingen annan bedömning än regeringen, vilket bl.a. innebär att utredningar om brott som misstänks vara begångna av den som inte fyllt 15 år och som bedrivs enligt lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare inte omfattas av direktivets tillämpningsområde. Utskottet är därför inte berett att ställa sig bakom förslaget i motion 2018/19:3049 (C) yrkande 1 om att direktivets rättigheter bör omfatta även dessa fall. Motionen avstyrks således. En annan sak är, som regeringen också anför, att barns rättigheter under en utredning om huruvida ett brott har begåtts bör vara likartade oavsett om de är straffmyndiga eller inte.

Utskottet anser vidare att regeringens förslag till lagändringar i syfte att genomföra barnrättsdirektivet och åtgärder för ett effektivt försvar är ändamålsenligt utformade och bör antas av riksdagen.

När det gäller frågan om att åklagare på eget initiativ ska kunna inleda bevistalan när den misstänkte är under 15 år delar utskottet motionärernas uppfattning om att systemet med bevistalan bör ses över, varvid det bl.a. bör övervägas om åklagare i ökad utsträckning själva ska kunna avgöra om en bevistalan ska väckas. Med hänsyn till att riksdagen nyligen beslutat om ett tillkännagivande med detta innehåll finns det enligt utskottets mening dock ingen anledning att nu vidta någon ytterligare åtgärd med anledning av motionerna 2018/19:3049 (C) yrkande 2 och 2018/19:3044 (V) yrkande 2, varför dessa avstyrks.

När det gäller frågan om att barn som misstänks för brott som kräver häktning bör placeras i en miljö som är särskilt anpassad för barn och unga har, som framkommit ovan, Häktes- och restriktionsutredningen föreslagit lagändringar för att väsentligt minska antalet barn som är intagna på häkten. Utredningens förslag har remitterats och bereds nu i Regeringskansliet. Utskottet, som anser att beredningen av frågorna inte bör föregripas, ser därför

ingen anledning för riksdagen att göra något sådant tillkännagivande som efterfrågas i motion 2018/19:3044 (V) yrkande 1, som därmed avstyrks.

Slutligen anser utskottet att även den föreslagna ändringen i rättegångsbalken om att övervakningsnämnden ska ges möjlighet att lämna information om förenklad delgivning är ändamålsenligt utformad och bör antas.

Utskottet tillstyrker således propositionen i dessa delar.

Offentliga funktionärs rätt till gottgörelse för rättegångskostnad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i lagen om offentliga funktionärs rätt till gottgörelse för rättegångskostnad i vissa mål m.m.

Bakgrund

Offentliga funktionärer är sådana arbetstagare eller uppdragstagare inom framför allt stat och kommun som avses i 1 § lagen (1981:1310) om offentliga funktionärs rätt till gottgörelse för rättegångskostnad i vissa mål m.m. En offentlig funktionär som friats från ett enskilt åtal för brott i utövningen av tjänsten har rätt att få ersättning av sin arbetsgivare för den rättegångskostnad som domstolen har förpliktat målsäganden att betala, men som han eller hon inte har betalat. Samma sak gäller om ett enskilt anspråk mot funktionären ogillats. Rätten till ersättning förutsätter i dag att domen har fått laga kraft (5 § i lagen).

Propositionen

En offentlig funktionärs rätt till ersättning före ett lagakraftvunnet domstolsavgörande

Möjligheten för den offentliga funktionären att få ersättning för kostnaden från sin arbetsgivare infördes i samband med att den tidigare gällande begränsningen i möjligheten att väcka enskilt åtal eller skadeståndstalan för brott som begåtts av vissa offentliga funktionärer togs bort. I förarbetena anförs att det kan förefalla naturligt att den offentliga funktionären vid en friande dom inte ska behöva vara hänvisad till att själv försöka driva in den sannolikt osäkra fordran som motpartens skyldighet att ersätta funktionärens rättegångskostnader innebär (prop. 1981/82:34 s. 22). Bestämmelsen är alltså huvudsakligen avsedd att skydda den offentliga funktionären från att i slutänden inte få någon ersättning alls för sina ombudskostnader.

Arbetsgivarverket har påtalat att gällande ordning innebär att funktionären kan behöva betala t.ex. ombudskostnader med egna medel i avvaktan på att ett

avgörande har fått laga kraft och har föreslagit att arbetsgivaren ska kunna ge förskott till funktionären (se Arbetsgivarverkets skrivelse den 19 februari 2002, Ju2002/1594/DOM). Arbetsgivarverkets framställan föränleddes av en skrivelse till Arbetsgivarverket från dåvarande Riksskatteverket som framhöll att risken för att behöva vänta på ersättning för sina rättegångskostnader kan leda till att handläggare är överdrivet passiva i myndigheternas ärendehantering. Riksskatteverket ansåg också att det är otillfredsställande att arbetsgivaren är hindrad att lämna ekonomiskt stöd till sina anställda innan det finns ett lagkraftvunnet avgörande, även då talan är tydligt ogrundad och kan liknas vid trakasserier.

Regeringen föreslår att arbetsgivaren, i de fall som avses i 5 § lagen om offentliga funktionärs rätt till gottgörelse för rättegångskostnad i vissa mål m.m., ska ersätta den offentliga funktionären redan innan ett domstolsavgörande har fått laga kraft. Om avgörandet därefter överklagas och ändras i högre rätt ska den offentliga funktionären bli återbetalningsskyldig. Återbetalningsskyldigheten föreslås också gälla i den mån målsäganden eller käranden senare betalar utdömd ersättning för rättegångskostnader till den offentliga funktionären.

Regeringen föreslår att lagändringen ska träda i kraft den 11 juni 2019.

Utskottets ställningstagande

Propositionen har i denna del inte lett till några motionsyrkanden eller andra invändningar under utskottsbehandlingen. Utskottet anser att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformat och att det bör antas, varför utskottet tillstyrker propositionen i denna del.

Reservationer

1. Barnrättsdirektivets tillämpningsområde, punkt 2 (C, L)

av Juno Blom (L) och Jonny Cato Hansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:3049 av Jonny Cato Hansson och Helena Vilhelmsson (båda C) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi instämmer inte i regeringens uppfattning att de barn under 15 år som är misstänkta för brott ska undantas från direktivets tillämpningsområde utan anser att även dessa fall borde omfattas av direktivet och därmed borde ha inbegripits i den nya lagstiftningen. Vi anser därför att regeringen bör återkomma med förslag som ökar rättssäkerheten även för de som är under 15 år och som är misstänkta för brott.

2. Alternativ till häktning för misstänkta under 18 år, punkt 4 (V)

av Linda Westerlund Snecker (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:3044 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag gör en annan bedömning än regeringen när det gäller artikel 10 i barnrättsdirektivet och dess förenlighet med lagstiftningen om häktning av barn. I artikel 10.1 stadgas att frihetsberövande av barn ska begränsas till en så kort period som möjligt och att hänsyn ska tas till barnets ålder och personliga situation samt till särskilda omständigheter i det enskilda fallet.

Enligt artikel 10.2 ska frihetsberövande av barn, särskilt häktning, endast beslutas som en sista utväg. Det bör därför införas ett förbud både mot isolering av unga och mot att placera barn och unga i häkten. Mot denna bakgrund finns det anledning att åter lyfta fram kraven om att regeringen skyndsamt bör återkomma med de förslag till lagändringar som föreslås i betänkandet Färre i häkte och minskad isolering (SOU 2016:52) när det gäller misstänkta under 18 år. Förslagen innebär bl.a. att barn som misstänks för brott som kräver häktning placeras i en miljö som är särskilt anpassad för barn och unga.

Särskilda yttranden

1. Åklagares möjlighet att inleda s.k. bevistalan, punkt 3 (C)

Jonny Cato Hansson (C) anför:

Jag vill, i likhet med motionärerna i motion 2018/19:3049 yrkande 2 (C), att åklagare ska ges en rätt att självständigt väcka bevistalan och att sådan bör väckas regelmässigt i fall av dödligt våld och när det gäller grova sexualbrott. Mot bakgrund av det tillkännagivande som riksdagen nyligen beslutat om att regeringen bör utreda systemet med bevistalan så att åklagare i högre utsträckning själv ska kunna avgöra om en bevistalan ska väckas, avstår jag dock från att reservera mig till förmån för motionen.

2. Åklagares möjlighet att inleda s.k. bevistalan, punkt 3 (V)

Linda Westerlund Snecker (V) anför:

Jag vill, i likhet med motionärerna i motion 2018/19:3044 yrkande 2 (V), att åklagare på eget initiativ ska kunna inleda bevistalan när den misstänkte är under 15 år. Mot bakgrund av det tillkännagivande som riksdagen nyligen beslutat om att regeringen bör utreda systemet med bevistalan så att åklagare i högre utsträckning själv ska kunna avgöra om en bevistalan ska väckas, avstår jag dock från att reservera mig till förmån för motionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2018/19:71 Genomförandet av barnrättsdirektivet och några andra straffprocessuella frågor:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1981:1310) om offentliga funktionärs rätt till gottgörelse för rättegångskostnad i vissa mål m.m.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i häkteslagen (2010:611).

Följdmotionerna

2018/19:3044 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma med förslag som ligger i linje med vad som föreslås i betänkandet Färre i häkte och minskad isolering (SOU 2016:52) i fråga om barn och häktning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som syftar till att åklagare på eget initiativ ska kunna inleda bevistalan när gärningspersonen är under 15 år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:3049 av Jonny Cato Hansson och Helena Vilhelmsson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att direktivets rättigheter bör omfatta utredningar om brott som misstänks vara begångna av den som inte fyllt 15 år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bevistalan och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken
dels att 21 kap. 3 a § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 21 kap. 9 a § och 33 kap.
 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 kap.3 a §¹

Är den misstänkte anhållen eller häktad *skall* offentlig försvarare förordnas för honom, om han begär det. Offentlig försvarare *skall* också på begäran förordnas för den som är misstänkt för ett brott, för vilket inte är stadgat lindrigare straff än fängelse i sex månader.

Offentlig försvarare *skall* därutöver förordnas

1. om den misstänkte är i behov av försvarare med hänsyn till utredningen om brottet,

2. om försvarare behövs med hänsyn till att det är tveksamt vilken påföljd som *skall* väljas och det finns anledning att döma till annan påföljd än böter eller villkorlig dom eller sådana påföljder i förening, eller

3. om det i övrigt *föreligger* särskilda skäl med hänsyn till den misstänktes personliga förhållanden eller till vad målet rör.

Om den misstänkte biträds av försvarare som han själv har utsett, *skall inte vid sidan av denne någon offentlig försvarare förordnas.*

Är den misstänkte anhållen eller häktad *ska* offentlig försvarare förordnas för honom *eller henne*, om han *eller hon* begär det. Offentlig försvarare *ska* också på begäran förordnas för den som är misstänkt för ett brott, för vilket *det* inte är stadgat lindrigare straff än fängelse i sex månader.

Offentlig försvarare *ska* därutöver förordnas

1. om den misstänkte är i behov av försvarare med hänsyn till utredningen om brottet,

2. om försvarare behövs med hänsyn till att det är tveksamt vilken påföljd som *ska* väljas och det finns anledning att döma till *en* annan påföljd än böter eller villkorlig dom eller sådana påföljder i förening, eller

3. om det i övrigt *finns* särskilda skäl med hänsyn till den misstänktes personliga förhållanden eller till vad målet rör.

Om den misstänkte biträds av *en* försvarare som han *eller hon* själv har utsett, *ska det inte förordnas någon offentlig försvarare vid sidan av denne. Offentlig*

¹ Senaste lydelse 1983:920.

försvare ska dock förordnas om det finns synnerliga skäl.

9 a §

Om det med hänsyn till omständigheterna finns anledning att pröva om den person som utsetts att biträda den misstänkte uppfyller kraven i 3 § tredje stycket, ska åklagaren anmäla detta till rätten.

33 kap.

6 a §

Bestämmelserna i 6 § andra stycket gäller även handlingar i ett mål enligt 28 kap. 9 § brottsbalken om informationen har delgetts den dömda personligen av ordföranden vid det sammanträde då övervakningsnämnden beslutade begära att åklagare för talan om att skyddstillsynen ska undanröjas.

Denna lag träder i kraft den 11 juni 2019.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1981:1310) om offentliga funktionärers rätt till gottgörelse för rättegångskostnad i vissa mål m.m.

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1981:1310) om offentliga funktionärers rätt till gottgörelse för rättegångskostnad i vissa mål m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Har domstolen i ett mål om enskilt åtal mot den som är eller har varit offentlig funktionär för brott i utövningen av tjänsten genom lagakraftvunnet avgörande förpliktat målsäganden att ersätta den tilltalade *dennes* rättegångskostnad, *skall* den som var den tilltalades arbetsgivare vid tiden för den åtalade gärningen på ansökan av den tilltalade utge det utdömda beloppet till *denne*, i den mån målsäganden inte har *betalt* det. Arbetsgivaren inträder då intill det utgivna beloppet i den tilltalades rätt gentemot målsäganden.

Om domstolen i ett mål om enskilt åtal mot den som är eller har varit offentlig funktionär för brott i utövningen av tjänsten förpliktat målsäganden att ersätta den tilltalade *för* rättegångskostnad, *ska* den som var den tilltalades arbetsgivare vid tiden för den åtalade gärningen på ansökan av den tilltalade utge det utdömda beloppet, i den mån målsäganden inte har *betalat* det. Arbetsgivaren inträder då intill det utgivna beloppet i den tilltalades rätt gentemot målsäganden.

Om högre rätt ändrar domstolens beslut om rättegångskostnad till den tilltalades nackdel får arbetsgivaren kräva tillbaka motsvarande belopp av honom eller henne. Detsamma gäller, sedan avgörandet fått laga kraft, om målsäganden har betalat hela eller delar av det utdömda beloppet till den tilltalade.

Första stycket tillämpas även när någon annan än arbetsgivaren, utan samband med allmänt åtal, har fört talan mot den som är eller har varit offentlig funktionär om enskilt anspråk på grund av åtgärd i utövningen av tjänsten.

Första och andra styckena tillämpas även när någon annan än arbetsgivaren, utan samband med allmänt åtal, har fört talan mot den som är eller har varit offentlig funktionär om enskilt anspråk på grund av åtgärd i utövningen av tjänsten.

Denna lag träder i kraft den 11 juni 2019.

3 Förslag till lag om ändring i häkteslagen (2010:611)

Härigenom föreskrivs¹ att 2 kap. 3 § häkteslagen (2010:611) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §

En intagen som är under arton år får inte placeras så att han eller hon vistas tillsammans med intagna över arton år, om det inte kan anses vara till hans eller hennes bästa.

Om en intagen fyller arton år under tiden för frihetsberövandet får den intagne även fortsättningsvis placeras så att han eller hon vistas tillsammans med intagna under arton år, om det är motiverat med hänsyn till hans eller hennes personliga förhållanden och i övrigt anses lämpligt.

Denna lag träder i kraft den 11 juni 2019.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2016/800/EU av den 11 maj 2016 om rätts-säkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden.